

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія правових та психологічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчально-виховної
роботи ВСП ВКЕП ЗУНУ
ЛІВІА АПРОДЕНА

«31» серія 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ»

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Психологія»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні (год)	Самостійна робота (год)	Загальний обсяг год	Іспит / залік
Денна	3	6	30	40	110	180	іспит

2023– 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічне консультування» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Розробник: Марта КОВАЛЬОВА, викладач циклової комісії правових та психологічних дисциплін ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Робочу програму навчальної дисципліни затверджено на засіданні циклової комісії правових та психологічних дисциплін, протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова циклової комісії Тетяна ВДОВИЧЕНКО

Схвалено методичною радою ВСП ВФКЕП ЗУНУ, протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова методичної ради ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДИНА

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практики (год)	Самостійна робота (год)	Заліковий огр. ч. год	Інше
Денна	3	6	30	40	110	180	Інше

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 6	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	
Змістових модулів: 3	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки
		3-й
Семестр		
6-й		
Загальна кількість годин – 180 год.		Лекції
		30 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 год.	Освітньо-професійни й ступінь: фаховий молодший бакалавр	Практичні
		40
		Самостійна робота
		110 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю:
іспит, 6-й семестр		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета вивчення дисципліни:

визначення концептуальних засад і методологічних принципів психологічного консультування; ознайомлення студентів із сучасними підходами до практики психологічного консультування; вироблення базових практичних умінь і навичок; формування морально-етичних норм і відповідальності; усвідомленні професійної ідентичності та становленні їх професійної компетентності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- сформувати цілісну систему знань з психологічного консультування, що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій;
- розкрити напрями та види, а також конкретні психоконсультативні техніки, методи та особливості психологічне консультування;
- навчити майбутніх психологів ставити конкретні цілі психоконсультативної роботи та використовувати відповідні методи; аналізувати хід психоконсультативного процесу, розуміти сутність змін, що відбуваються;
- організовувати та проводити консультативні бесіди з різними категоріями клієнтів та різноманітними запитам.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологічне консультування» студент повинен:

знати:

- загальні принципи психологічного консультування;
- прийоми та техніки впливу, які використовуються у різних психологічних школах;
- характеристику умов ефективного консультативного процесу;
- особливості поведінкових та емоційних проявів, що характерні для різних психологічних порушень.

вміти:

- виділяти та аналізувати особливості поведінкових та емоційних порушень;
- застосовувати психологічні знання на практиці;
- робити аналіз психологічних ситуацій, які виникають у різних людей, в різних обставинах;
- проводити діагностику з будь якими клієнтами;
- знаходити шляхи психологічної допомоги для різних категорій клієнтів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ФК 9. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

2.4. Результати навчання:

ПРН 16. Демонструвати розуміння та застосовувати у професійній діяльності психологічні закономірності та особливості становлення, формування і розвитку гармонійної особистості.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психологічне консультування»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ.

Тема 1. Психоконсультування: ранні дослідження проблеми та її сучасний статус.

Історичні передумови становлення психоконсультування. Місце консультування у системі психологічного знання. Основна мета, предмет та завдання психоконсультування. Принципи психологічного консультування

Тема 2. Види і засоби психологічного консультування.

Види психологічного консультування та вимоги до їх проведення. Методи психологічного консультування. Сфери застосування психоконсультативних практик.

Тема 3. Теоретичні напрями психологічного консультування

Психоаналітичний напрям у консультуванні. Гуманістичний напрям у психологічному консультуванні. Бігевіористичний напрям у консультуванні. Когнітивний напрям у психологічному консультуванні. Екзистенційний напрям у психологічному консультуванні.

Тема 4. Сучасні вимоги до особистості та професійної готовності консультанта

Роль і місце консультанта у психологічному консультуванні. Вимоги до особистості консультанта: модель ефективного професіонала. Система цінностей консультанта-психолога. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта-психолога.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 5. Процесуальний аспект організації консультативної взаємодії.

Вимоги до організації та етапи психоконсультативної бесіди. Підготовчий етап. Діагностичний етап. Корекційний (реорієнтаційний) етап. Контрольний (завершальний) етап.

Тема 6. Консультативний контакт.

Консультативний контакт, завдання та особливості його організації. Взаємозв'язок характеру консультативного контакту із теоретичною орієнтацією психолога. Техніка психологічного консультування. Використання технік консультування на різних етапах консультативного процесу. Особливості проведення довготривалих консультацій. Ефективність

консультативного процесу у психологічному практику ванні.

Тема 7. Індивідуальне та групове психоконсультування.

Основні завдання та цілі індивідуального психоконсультування. Переваги та недоліки індивідуального консультування. Групове консультування: переваги та недоліки. Основні методи групового консультування.

Тема 8. Професійні особливості психологічного консультування.

Типологічні характеристики клієнтів, котрі звертаються до психолога-консультанта. Основні ролі соціальні функції та особистості психоконсультанта.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.
ПРАКТИКА ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ**

Тема 9. Психологічне консультування в освітній сфері.

Класифікація запитів психологічного консультування в освітній сфері. Консультування батьків та педагогів щодо взаємодії з дітьми різного віку. Консультування з розвитку здібностей школярів. Консультування з проблем шкільної адаптації та успішності. Консультування з проблем профілактики дитячої злочинності, наркоманії та алкоголізму.

Тема 10. Зміст і організація психологічного консультування з приводу подружніх проблем.

Основні проблеми консультування подружніх пар. Основні прийоми, які використовуються при роботі з подружжям. Технологія роботи з різними проблемами, з якими звертається подружжя до консультанта.

Тема 11. Спеціальні проблеми психологічного консультування.

Консультування клієнтів із суїцидальними намірами. Консультування у випадку смерті близької людини. Консультування клієнтів, котрі переживають втрату при розлученні. Особливості бесіди з помираючою людиною. Клієнти з тривожною поведінкою. Клієнти із страхом і фобіями. Вороже налаштовані та агресивні клієнти. Клієнти з підвищеними вимогами.

Тема 12. Психологічний саморозвиток психолога-консультанта.

Відіграш та відведення психолога у процесі консультування. Професійне зростання та особистісна саморефлексія. Запобігання професійному вигоранню та стресам.

Тема 13. Методи психокорекції та самопомоги.

Саморозвиток та самосвідомість. Техніки стрес-менеджменту і психокорекції. Проведення групових програм самопомоги.

Тема 14. Розробка навичок управління емоціями у процесі консультування.

Обґрунтування важливості управління емоціями для психологічного консультування. Теорії емоційного самосприйняття та методи управління емоціями, відпочинок і відновлення психічних сил.

Тема 14. Етичні аспекти в психологічному консультуванні.

Професійні етичні стандарти та кодекси. Права та обов'язки психолога-консультанта. Етичні ситуації та їх вирішення.

Тема 15. Етика в психологічному консультуванні.

Важливість етичної поведінки в психологічному консультуванні для забезпечення якості та безпеки клієнтів. Основні принципи етики в психологічній практиці, національних та міжнародні етичні стандарти.

**4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Психологічне консультування»**

Назва теми		Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Загальні проблеми психологічного консультування				
1.	Тема 1. Психоконсультування: ранні дослідження проблеми та її сучасний статус.	2	4	-
2.	Тема 2. Види і засоби психологічного консультування.	2	4	-
3.	Тема 3. Теоретичні напрями психологічного консультування.	2	4	-
4.	Тема 4. Сучасні вимоги до особистості та професійної готовності консультанта.	2	2	60
Змістовий модуль 2. Технологія психологічного консультування				
5.	Тема 5. Процесуальний аспект організації консультативної взаємодії.	2	2	-
6.	Тема 6. Консультативний контакт	2	2	-
7.	Тема 7. Індивідуальне та групове психоконсультування.	2	4	-
8.	Тема 8. Професійні особливості психологічного консультування.	2	2	-
Змістовий модуль 3. Практика психологічного консультування				
9.	Тема 9. Психологічне консультування в	2	4	-

	освітній сфері.			
10.	Тема 10. Зміст і організація психологічного консультування з приводу подружніх проблем.	2	2	-
11.	Тема 11. Спеціальні проблеми психологічного консультування.	2	2	-
12.	Тема 12. Психологічний саморозвиток психолога-консультанта.	2	2	-
13.	Тема 13. Методи психокорекції та самодопомоги.	2	2	-
14.	Тема 14. Етичні аспекти в психологічному консультуванні.	2	2	-
15.	Тема 15. Етика в психологічному консультуванні.	2	2	50
	Разом	30	40	110

5. Тематика лекційних занять

№ п/п	Тема лекційного заняття	Кількість годин
1.	Психоконсультування: ранні дослідження проблеми та її сучасний статус.	2
2.	Види і засоби психологічного консультування.	2
3.	Теоретичні напрями психологічного консультування.	2
4.	Професійні вимоги до психолога-консультанта.	2
5.	Процесуальний аспект організації консультативної взаємодії.	2
6.	Консультативний контакт.	2
7.	Індивідуальне та групове психоконсультування.	2
8.	Професійні особливості психологічного консультування.	2
9.	Психологічне консультування в освітній сфері.	2
10.	Зміст і організація психологічного консультування з приводу подружніх проблем.	2
11.	Спеціальні проблеми психологічного консультування.	2
12.	Психологічний саморозвиток психолога-консультанта.	2
13.	Методи психокорекції та самодопомоги.	2
14.	Етичні аспекти в психологічному консультуванні.	2
15.	Етика в психологічному консультуванні.	2
	Разом	30

6. Тематика практичних занять

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Психоконсультавання: проблеми та сучасний статус.	2
2.	Види психологічного консультавання.	2
3.	Напрями психологічного консультавання.	2
4.	Професійні вимоги до психолога-консультаанта.	2
5.	Основи слухання та спілкування в процесі психологічного консультавання.	2
6.	Етапи психологічного консультавання.	2
7.	Розвиток навичок емпатії та сприяння відчуттю розуміння у клієнтів.	2
8.	Сутність процесу консультавання.	2
9.	Розробка індивідуальних планів консультавання та терапії.	2
10.	Психоконсультавання: індивідуальне та групове	2
11.	Особливості психологічного консультавання.	2
12.	Психоконсультавання в різних сферах: освітня.	2
13.	Зміст психоконсультавання подружніх проблем.	2
14.	Особливості консультавання клієнтів з різними типами спеціальних запитів.	2
15.	Саморозвиток психолога-консультаанта та попередження професійного вигорання.	2
16.	Психоконсультавання та вплив культурних різниць.	2
17.	Саморефлексія та розвиток у психологічному консультаванні.	2
18.	Стрес-менеджмент та психологічна первинна допомога.	2
19.	Розробка навичок управління емоціями у процесі консультавання.	2
20.	Етика психоконсультавання.	2
	Разом	40

7. Самостійна робота

Самостійна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем соціологічних та психологічних аспектів.

Форми самостійної роботи

- Опрацювання лекційного матеріалу.

- Самостійне вивчення тем курсу та окремих питань за навчальною літературою, науковими статтями тощо.
- Підготовка до практичних занять.
- Підготовка до письмових контрольних робіт.
- Участь в олімпіадах та конкурсах на кращого знавця дисципліни.

Тематика самостійної роботи студентів

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Сучасні вимоги до особистості та професійної готовності консультанта.	60
2	Етика в психологічному консультуванні.	50
	Разом	110

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіа проектора та інших ТЗН; практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні заняття; робота в Інтернеті.

9. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Психологічне консультування» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- директорська контрольна робота; оцінювання виконання індивідуального завдання;
- залік.

Підсумковий бал (за 100 - бальною шкалою) з дисципліни «Психологічне консультування» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

6-й семестр (іспит)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Сума
(модульна контр. роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Директорська контрольна робота	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	
25%	45%	30%	100%
Тиждень (7)	Тиждень (14)	Тиждень (15)	

Шкала оцінювання(переведення)

За шкалою коледжу	За національною шкалою	За шкалою ECT8
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75 - 84		C (добре)
65-74	задовільно	D(задовільно)
60-64		E(достатньо)
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

«ВІДМІННО» - знання глибокі, міцні, системні. Студент вміє застосовувати їх для виконання завдань пошукового характеру, може самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, виявляти й відстоювати власну позицію.

«ДОБРЕ» - відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень. Студент вміє робити висновки, виправляти допущені неточності, він знає суть понять, явищ, вміє пояснити основні теоретичні положення, може самостійно застосовувати знання в типових ситуаціях.

«ЗАДОВІЛЬНО» - відповідь правильна, але недостатньо осмислена. Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати теоретичні положення. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразками.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» - відповідь зі значними помилками і неточностями, студент відтворює менш як половину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, елементарні завдання виконує лише за допомогою викладача.

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологічне консультування».
2. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Психологічне консультування».
3. Питання для поточного контролю.
4. Тестові завдання.
5. Презентації.
6. Пошукові роботи студентів.
7. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР, іспит.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: [навчальний посібник]. Київ : Четверта хвиля. 2004. 256 с.
2. Магдисюк Л. І. Основи психоконсультації та психокорекції: методичні рекомендації до курсів «Основи психоконсультації та психокорекції», «Основи психокорекції та психодіагностики», «Судова психологія». Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2018. 35 с.
3. Буллах І. Бушай І., Кузьменко В. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. 484 с.
4. Васьківська С.В. П'ять вимірів психологічного консультування: навч. Посібник. К.: Ніка-Центр, 2019. 170 с.
5. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2015. 384 с.
6. Короход Я.Д., Лазор К.П. Основи психологічної допомоги, психоконсультування та психокорекції: навчально-методичні рекомендації (для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія»; Фенікс, 2021.72 с.
7. Основи психоконсультування: навч. посіб / упоряд. і ред. Т. Л. Надвинична. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 200 с.
8. Опанасенко Л. А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв: Іліон, 2019. 134 с.
9. Рябко Ю. В. Техніки і моделі психологічного консультування: навчальний посібник. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. 120 с.
10. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посібник. К. : ВД «Професіонал», 2007.544 с.

11. Mahdysiuk, L., Tryhub, H., Duchiminska, T., Kulchytska, A., & Zasiiekina, L. (2020). Verbal Expression of Preparedness in Retirement Planning Interviews. *East European Journal of Psycholinguistics*, 7(2).

Допоміжна:

1. Васьківська С. Психологічний запит клієнта. *Психолог*. 2007. Січ. (№ 4). С. 17–18.
2. Вознюк О., Романенко Є. Психоаналітичні методи корекції негативних психоемоційних станів у школярів. *Психолог*. 2007. (№ 5). С. 28–30.
3. Колесник А. Корекційні вправи на розвиток пам'яті та уваги. *Психологічна газета*. 2007. Берез. (№ 6). С. 21–27.
4. Магдисюк Л. І. Психологічне консультування підлітків із девіантною поведінкою: теоретичний та практичний аспект. *Virtus: Scientific Journal*. № 50, 2021. S. 45-48.
5. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 100 с.
6. Миколайчук М. І. Основи психокорекційної допомоги братам та сестрам дітей з психофізичними вадами. *Практична психологія та соціальна робота*. 2007. № 10. С. 37–41.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
2. <http://habitus.od.ua/> Габітус. Науковий журнал з соціології та психології
3. <https://r.donnu.edu.ua/> DSpace. Матеріали наукової бібліотеки
4. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.
5. <http://library.tneu.edu.ua> – сайт бібліотеки ЗУНУ
6. <http://www.education.gov.ua> – офіційний сайт МОН України.